

Het Reade Klif bij
Laaksum. FOTO:
ANNEMARIE HOOGWOUD

In het Natuurmuseum kun je de Friese natuur en het landschap op heel verschillende manieren ontdekken; op het land, in de lucht en onder water. Niet zo raar dus dat hier deze week het boek *Tijd verdwijnt uit het landschap* gepresenteerd werd.

Een gevarieerde blik op het Friese landschap

MUSEUMPAREL

JAAP JEPMA

Gelukkig is de rijkdom die de natuur te bieden heeft nog steeds heel groot. Toch staan we net als zo'n honderd jaar geleden voor grote uitdagingen. Onze schitterende provincie met z'n weidse vergezichten wordt geconfronteerd met zorgen over de biodiversiteit en het landschap. In het kader daarvan werd het boek *Tijd verdwijnt uit het landschap* gemaakt. Voor deze uitgave trokken Annemarie Hoogwoud (fotografie) en ik, Jaap Jepma (tekst), er met camera en notitieblok op uit. We gingen met verschillende experts op avontuur om te ontdekken of tijd uit het landschap verdwijnt, of er misschien wel juist in verschijnt.

In 1850 brak in Nederland een periode aan waarin het landschap enorm veranderde. Historicus Auke van der Woud heeft daar prachtig over geschreven in zijn boek *Het landschap, de mensen*. Het vertelt een fascinerend verhaal over de manier waarop uitgestrekte heidevelden, zandverstuivingen en moerassen kleiner werden gemaakt en veranderden in landbouwgrond. Vanaf 1900 kwam daar nog bij dat natte akkers en weilanden werden drooggemaakt. Rivieren en beken maakten plaats voor rechtgetrokken kanalen.

Ons land ziet er sinds die ingrepen heel anders uit. We worden omringd door een nuttig en productief landschap. Die efficiënte inrichting bracht welvaart, maar

leidde ook tot verlies: het gevarieerde romantische landschap verdween. Wel groeide in dezelfde tijd de belangstelling voor natuurhistorie. Zeker in de provincie Fryslân, waar we het landschap en de natuur die ons omringen koesteren. Niet voor niets is het Natuurmuseum dit jaar honderd jaar oud.

Ongemakkelijk gevoel

Het boek van Van der Woud was voor Hoogwoud en mij een inspiratiebron. We gingen nieuwsgierig op pad, maar ook met een ongemakkelijk gevoel. Want als in het verleden allerlei keuzes zijn gemaakt die tot zo'n efficiënt en productief landschap hebben geleid, welke keuzes maken we onder invloed van alle urgente opgaven die er nu zijn dan voor onze toekomst?

Veel mensen verwachten dat thema's als klimaat, biodiversiteit, landbouw, water en woningbouw tot grote ingrepen in ons landschap gaan leiden. En wat te denken van een mogelijke Lelylijn, die naast nieuwe verbindingen ook een harde en markante barrière in het landschap brengt? Worden de komende decennia nóg bepalender voor onze landschappelijke toekomst dan de ruilverkavelingen uit het verleden?

Op verschillende plekken in onze provincie zijn mooie kansen om het landschap te versterken, of bestaan zorgen over de kwa-

liteit ervan. Iedereen beschouwt dat vanuit eigen perspectief. 'Tegenstellingen lossen geen problemen op', luidt een citaat van Van der Woud. Hij heeft gelijk. We moeten het samen doen.

Meerdere perspectieven

In ons boek geven meerdere mensen hun visie op het landschap; een historicus, een filosoof, een stedenbouwkundige, een landschapsarchitect, een beeldend kunstenaar en een adviseur ruimtelijke kwaliteit. Beschouwende landschapsfoto's laten zien dat onder meer beeldende kunst en de openbare ruimte onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Het levert fraaie perspectieven op en een 'kijkraam' om het over de toekomst van onze natuur en het landschap te hebben.

Aan dat gesprek over de toekomst draagt het Natuurmuseum bij. Musea zijn immers meer dan alleen belangrijke plekken om onze geschiedenis te bewaren. Musea staan middenin de samenleving en houden bezoekers een spiegel voor. De kennis en de collectie van het Natuurmuseum geven betekenis aan de toekomst die voor ons ligt.

We zijn benieuwd of de lezers van het *Friesch Dagblad* ook zo'n plek kennen. Een plek waar de tijd verdwijnt uit het landschap, of waar de tijd er juist in verschijnt. We nodigen jullie uit om die in woord of beeld met ons te delen via mijnverhaal@tijdverdwijntuithet-landschap.nl.

Tijd verdwijnt uit het landschap

Jaap Jepma,
Annemarie Hoogwoud

Verkrijgbaar in de winkel van Natuurmuseum Fryslân en online te bestellen via annemariehoogwoud.nl.

